

Republika Srbija
VRHOVNI SUD SRBIJE
Rev 456/06
15.06.2006. godina
Beograd

U IME NARODA

Vrhovni sud Srbije u Beogradu, u veću sastavljenom od sudija: Slobodana Dražića, predsednika veća, Jelene Borovac, Vlaste Jovanović, mr Ljubice Jeremić i Biljane Dragojević, članova veća, u pravnoj stvari tužioca AA, čiji je punomoćnik AB, advokat, protiv tužene BB, čiji je punomoćnik BV, advokat, radi utvrđenja ništavosti ili raskida ugovora o doživotnom izdržavanju, odlučujući o reviziji tužioca izjavljenoj protiv presude Okružnog suda u Zaječaru Gž.br.1577/05 od 31.10.2005. godine, u sednici održanoj 15.6.2006. godine, doneo je

P R E S U D U

ODBIJA SE kao neosnovana revizija tužioca izjavljena protiv presude Okružnog suda u Zaječaru Gž.br.1577/05 od 31.10.2005. godine.

O b r a z l o ž e n j e

Presudom Opštinskog suda u Boru P.1098/03 od 13.6.2005. godine, stavom prvim izreke, odbačena je tužba tužioca protiv tužene kojom je traženo da se utvrdi ništavost ugovora o doživotnom izdržavanju koji je zaključen između sada pokojnog PP kao primaoca izdržavanja i tužene kao davaoca izdržavanja i overen kod Opštinskog suda u Boru dana 9.12.1997. godine pod br. R.368/97, kao neblagovremen. Stavom drugim izreke, odbijen je tužbeni zahtev tužioca protiv tužene kojim je traženo da se raskine ugovor o doživotnom izdržavanju zaključen između sada pokojnog PP kao primaoca izdržavanja i tužene kao davaoca izdržavanja i overen pred Opštinskim sudom u Boru 9.12.1997. godine pod br. R. 368/97, kao neosnovan. Stavom trećim izreke, tužilac je obavezan da tuženoj naknadi troškove parničnog postupka u iznosu od 53.250,00 dinara.

Presudom Okružnog suda u Zaječaru Gž.br.1577/05 od 31.10.2005. godine, žalba tužioca je odbijena kao neosnovana i potvrđena prvostepena presuda.

Protiv navedene drugostepene presude tužilac je blagovremeno izjavio reviziju zbog bitne povrede odredaba parničnog postupka i pogrešne primene materijalnog prava.

Ispitujući pobijanu presudu u smislu čl. 386. ZPP, Vrhovni sud je našao da revizija nije osnovana.

U postupku nije učinjena bitna povreda odredaba parničnog postupka iz čl. 354. st. 2. tač. 11. ZPP, na koju Vrhovni sud pazi po službenoj dužnosti, a na druge bitne povrede odredaba parničnog postupka revizija tužioca određeno ne ukazuje. Odluke nižestepeni sudovi su jasne, sadrže sve razloge o odlučnim činjenicama i nemaju nedostataka zbog kojih se ne mogu ispitati.

Navodi revizije o pogrešnoj primeni materijalnog prava nisu osnovani.

Prema utvrđenom činjeničnom stanju, tužena je kao davalac izdržavanja sa sada pokojnim PP, primaocem izdržavanja, njenim suprugom a ocem tužioca, zaključila ugovor o doživotnom izdržavanju 9.12.1997. godine, kojim su stranke preuzele međusobna prava i obaveze, tako da se tužena kao davalac izdržavanja obavezala da sada pokojnog PP, doživotno pomaže, čuva, stara se o njemu, pomaže mu u svim poslovima u domaćinstvu, da se brine o nabavci hrane, da ga vodi lekaru u slučaju bolesti i obezbedi mu svu lekarsku potrebnu negu, a nakon smrti pristojno sahrani i da je pomene saglasno mesnim običajima. Sada pokojni PP, tuženoj kao naknadu za sve što je davala do sada i učinila i što će u buduće činiti, ostavlja celokupnu nepokretnu imovinu u Boru po posedovnom listu br. aa i pokretne stvari bliže označene u tom ugovoru. Ostavinski postupak, vođen iza smrti pok. PP, obustavljen je rešenjem Opštinskog suda u Boru br. O. 736/97 od 2.3.1998. godine, a na naknadno pronađenoj zaostavštini pok. PP koja se odnosi na novac na ime neisplaćene penzije tužena je oglašena za naslednika tuženog. Pokojni PP bio je hroničan bubrežni bolesnik i u više navrata bolnički lečen, nakon čega mu se zdravlje poboljšavalo. Sporni ugovor o doživotnom izdržavanju zaključen je u bolnici, pri čemu njegova bliska smrt nije bila izvesna. Dana 3.12.1997. godine, sada pok. PP je primljen na Urološko odeljenje Doma zdravlja u Boru, u opšte teškom stanju, gde se nalazio sve do __.1997. godine, kada je zbog pogoršanja zdravlja upućen u bolnicu na Nefrološko odeljenje u __, gde je primljen __.1997. godine, sa već izraženim simptomima urenskog sindroma, u krajnje teškom stanju, gde je i umro 11.12.1997. godine. Tužena i pokojni PP su zaključili brak 4.2.1997. godine. Tužena je i pre zaključenja spornog ugovora o doživotnom izdržavanju faktički ispunjavala svoje ugovorne obaveze, posećivala je pok. PP u bolnici i starala se o svim njegovim potrebama, a nakon njegove smrti ga sahranila i dala poduška po mesnim običajima, što će činiti i u buduće, što sve ukazuje na njeno ispunjenje obaveza uprkos kratkom vremenu trajanja ugovora.

Kod ovako utvrđenog činjeničnog stanja nižestepeni sudovi su pravilno primenili materijalno pravo kada su odbacili tužbu tužioca kao neblagovremenu kojom je tražio da se utvrdi ništavost navedenog ugovora o

doživotnom izdržavanju i kada su odbili kao neosnovan njegov tužbeni zahtev kojim je tražio da se raskine taj ugovor.

Za ovu odluku dati su razlozi koje kao pravilne i potpune u svemu prihvata i Vrhovni sud, pa nisu osnovani navodi revizije o pogrešnoj primeni materijalnog prava.

Sudovi su pravilno zaključili da je u konkretnom slučaju nastupila zastarelost podnošenja tužbe za poništaj navedenog ugovora o doživotnom izdržavanju. Odredbom člana 203. Zakona o nasleđivanju propisano je da zakonski naslednici mogu zahtevati poništaj ugovora o doživotnom izdržavanju u roku od 1 godine od dana saznanja za ugovor (subjektivni rok), s tim da rok od 1 godine ne može početi da teče pre smrti primaoca izdržavanja, a najkasnije u roku od 3 godine od dana smrti ostaviočeve (objektivni rok). U ovom slučaju utvrđeno je da je tužilac za sporni ugovor saznao januara meseca 1998. godine, a tužbu sudu je podneo 2.3.2000. godine, što znači nakon proteka roka od 1 godine od dana saznanja za ugovor. Iz tih razloga tužba tužioca kojom je tražio da se utvrdi ništavost spornog ugovora je pravilno odbačena kao neblagovremena.

S druge strane, ugovor o doživotnom izdržavanju je po svojoj pravnoj prirodi tereta i aleatoran ugovor. Aleatornost se odnosi na budući neizvestan događaj – dužinu života primaoca izdržavanja. Ako je smrt primaoca zbog bolesti ili duboke starosti, bila izvesna u relativnom kratkom vremenu, što uvek faktičko pitanje, aleatornosti nema i takav ugovor bi bio protivan moralu (dobrim običajima) jer se zloupotrebljava svrha ugovora i stiče nesrazmerna korist bez ekvivalencije što je karakteristika teretnog ugovora.

Dakle, svest i znanje o bliskoj smrti i ne srazmernoj imovinskoj koristi, kao i o izigravanju naslednih prava naslednika predstavljaju činjenice zbog koje bi takav ugovor bio ništav, u smislu člana 103. Zakona o obligacionim odnosima. Međutim, aleatornost ugovora o doživotnom izdržavanju ne procenjuje se samo prema vremenskom razmaku između zaključenog ugovora i smrti primaoca izdržavanja, već prema svim okolnostima slučaja.

Po oceni Vrhovnog suda, ni starosno doba primaoca izdržavanja, niti bilo koja od njegovih zdravstvenih tegoba nisu isključivale aleatornost ugovora o doživotnom izdržavanju. Na osnovu nalaza i mišljenja veštaka neuropsihijatra dr. VV, na dan zaključenja ugovora o doživotnom izdržavanju – 9.12.1997. godine, nisu uočeni znaci moždane disfunkcije, te je PP mogao slobodno izraziti svoju volju. Na osnovu laboratorijskih rezultata i uočenih simptoma urolozi nisu mogli da pretpostave smrtni ishod.

Osnovni uslov za postojanje aleatornosti kod ugovora o doživotnom izdržavanju u konkretnom slučaju po oceni Vrhovnog suda, je ispunjen, jer budući događaj – smrt primaoca izdržavanja bio je za ugovorne strane neizvestan u subjektivnom smislu, a ne isključivo u objektivnom smislu. Ovde se upravo radilo o neizvesnosti, o smrti primaoca izdržavanja, koja je kao takva u subjektivnom smislu bila neizvestan događaj za obe ugovorne strane. U provedenom postupku je takođe utvrđeno da nije bilo mana volja kod pok. PP, jer je on bio svestan svojih postupaka i posledica svojih postupaka prilikom zaključenja spornog ugovora, što je utvrđeno veštačenjem po veštaku medicinske struke, čiji nalaz sudovi pravilno prihvataju u celosti.

I po oceni Vrhovnog suda, ponašanje tužene kao davaoca izdržavanja ne može se okarakterisati kao nemoralno. Tužena svojim postupcima nije ništa uradila što bi ukazivalo na iskorišćavanje nemoći, starosti i bolesti primaoca izdržavanja, oca tužioca.

Kako ni ostalim navodi revizije nisu od značaja za drugačije rešavanje ove pravne stvari, na osnovu člana 393. ZPP, Vrhovni sud je odlučio kao u izreci.

Predsednik veća-sudija,

Slobodan Dražić, s.r.

Za tačnost otpavka

Upravitelj pisarnice

Mirjana Vojvodić

mz